

Община Хасково и Регионален исторически музей Хасково традиционно представят поредицата "Будителите на Хасково"

Вторник, 25 Октомври 2022

По повод Деня на народните будители -1 ноември, Община Хасково и Регионален исторически музей Хасково традиционно представят поредицата "Будителите на Хасково".

За хората, посветили живота си на Хасково.

За личностите, отдадени на просвещението, на родния край, на науката, на историята и града си.

За учителите, революционерите, управниците, индустриалците и меценатите, за всички родолюбиви хасковци с непримирим дух и превратни съдби.

За част от тях разказваме в поредицата „Будителите на Хасково“, посветена на Деня на народните будители. Съвместна инициатива на община Хасково и Регионален исторически музей Хасково, която представя част от знаковите личности на града, посветили живота, семействата и делата си на родния край и неговото благоденствие.

Тази година ще разкажем част от неразказаните истории на онези будни хасковци, които са превърнали града ни от малко селище в сериозен индустриален център през първата половина на 20 век. Разказите

са част от книгата „Неразказаните истории на хасковските търговци и индустриалци“ - историческо изследване на д-р Веселина Узунова – гл. уредник в РИМ Хасково. Книгата на д-р Узунова беше преиздадена от Община Хасково, за да може в Деня на народните будители всяко училище и всяко читалище в общината ще получат книгата, която разказва забележителната история на Хасково през съдбите на хасковските индустриалци, търговци, банкери и общественици.

Днес разказваме историята на:

ХАСКОВСКИЯТ БАНКЕР КИРИЛ КАЛИНОВ

Неговата дейност като общински съветник показвала воля и намерение да се работи за стопанското преуспяване на града и за неговото благоустрояване.

В най-активните стопански десетилетия на Хасково, сред забележителните личности се откроява дългогодишният директор на Популярната банка Кирил Калинов. Най-малкото от шестте деца на Атанас и Анасташа Калинови – Кирил се ражда през 1895 г. в Хасково. Родът на баща му, дошъл 100 години по-рано от смолянското село Райкови ливади и се настанил в с. Алмалии /дн. с. Ябълково/. Занимавали се с отглеждане на коне, обработване на кожи и сарашки занаят. Като добър сарач се прочул и Калин Митев – дядото на Кирил Калинов. Сред потомците на рода останал като особено ценен споменът за идването на Левски в с. Алмалии и отговорността на Калин Митев за неговата охрана и настаняване, и грижите за коня му. Това се пазело в родовата памет като най-старият и важен за потомците спомен.

След като завършил хасковската прогимназия, Кирил Калинов продължил образованието си в търговските гимназии на Пловдив и Свищов и висшето училище във Варна. Задължителната си военна служба той отбил в школата за запасни офицери. През 1915 г., когато България се включила в Първата световна война, както много български мъже и Кирил Калинов поел по пътищата на войната. Воювал в състава на 46-и пехотен полк като взводен командир и за проявен героизъм бил награден с орден „За храброст“. Веднага след края на войната, през 1919 г. постъпил на работа като счетоводител в хасковската Популярна банка, която по това време не се намирала в много добро финансово състояние. В началото на 1921 г., едва на 26 години Кирил Калинов вече добре познавал дейността на банката и бил назначен за директор на клона. Трети по ред директор на банковия клон, той го управлявал без прекъсване в продължение на 23 години и успял да го превърне в един от най-печелившите.

През есента на 1920 г. Кирил Калинов се оженил за Софи Бохор Камхи. Събитието се приело като сензация в еднообразния живот на провинциалния град. То скандализирило тогавашните дълбокопровинциални обществени нрави и не се приело равнодушно, особено от хасковската еврейска общност. Момичето – дъщеря на известния хасковски търговец и общественик Бохор Камхи, била вече сгодена за еврейн. Любовта между Кирил Калинов и Софи Камхи и тяхното желание за съвместен живот не били посрещнати с одобрение от семейството на богатия еврейн. Това довело младите хора до романтичната, но и крайно рискована за тогавашните нрави постъпка – да решат сами своето бъдеще. Те отпътували за София тайно от близките си и там, подкрепени от приятели се венчали. Случката била дълго време обсъждана сред хасковския хайлайф. Тогавашният в. „Ново време“ им посветил част от своите страници, където отпечатал разказа за събитието в типично вестникарски маниер. Под заглавието „Любовта прегради няма“, журналистическият разказ описва бягството на младежите в София, където момичето се покръства в християнска църква и приема името София, а след това се завръщат в Хасково и тайно се венчават в църквата „Св. Спас“. Събитието се превърнало в централно за светската хроника в София и Хасково и създадо грижи и неудобства на Софи и Кирил, но нищо не можело да разколебае двамата влюбени и те наложили своята воля над религиозните и обществени предразсъдъци. През следващите години младото семейство се радвало на двама сина и една дъщеря, и на щастлив съвместен живот. Но семейството на Бохор Камхи така и не се примирило с този брак и никога не го приело. Единият от синовете на К. Калинов си спомня, че между него и дядо му винаги е съществувала някаква непреодолима дистанция и видима отчужденост.

Успял да се докаже като добър banker, директорът на хасковския клон на Популярната банка К. Калинов я издигнал до нивото на първостепенно кредитно учреждение в града. Високите му професионални качества и умението да контактува с хората бързо били забелязани от управлението на

Съюза на популярните банки, заради което го избрали за постоянен член на Управителния съвет на съюза, останал такъв до последния ден на службата си. Кирил Атанасов Калинов станал един от главните инициатори за обединението на Съюза на кооперативните банки и Съюза на популярните банки в „Съюз на популярните банки“. За тази си дейност той получил орден „За граждански заслуги“ от Н.В. цар Борис III. Оценката на Съюза на популярните банки била изключително висока, поради което често го изпращали като делегат по банков форуми в Брюксел, Стокхолм, Лондон, Виена и Белград.

Цялата си професионална енергия и дейност bankerът насочвал изключително в подкрепа на кооперативното движение, развитие на занаятите, подкрепа на дребния собственик, за процъфтяването на промишлеността и търговията. Благодарение на енергичната дейност на банката и добрите финансови резултати, били заделени средства за собствени инвестиции. А по лична инициатива на Калинов, на банката се предоставило безвъзмездно терен за строеж на почивна станция в с. Лъджене, м. Весковец. Издигнатата там сграда била осъществена изцяло със средства на банката. През тези години подобна инициатива била рядкост за страната и предизвиквала особен обществен интерес. Самата сграда била много добре проектирана и изпълнена, затова откриването ѝ през 1934 г. се превърнало събитие, ознаменувано с посещението на министър-председателя Кимон Георгиев, председател на Военния съюз Дамян Велчев, министър на финансите Петко Тодоров, бившия министър на благоустройството Славейко Василев и много други официални лица. В тази почивна станция идвали безплатно всяка година деца от хасковското сиропиталище.

Кирил Калинов се ползвал с особен обществен авторитет в Хасково. Неговата дейност като общински съветник показвала воля и намерение да се работи за стопанското преуспяване на града и за неговото благоустрояване. Чрез насочване на банковите средства в инвестиции, обслужващи града, били финансирани строежите на сградата на градската общинска управа, централните хали, месоцентралата, училището „Св. Ив. Рилски“, електрификацията на града, а също така модерния градски водопровод и канализацията.

Със смяната на държавното управление на 9-ти септември 1944 г. започнали големите изпитания за Калинов и семейството му. Той бил мобилизиран и изпратен на фронта, където за трети път бил награден, този път с орден за „Военна заслуга“. По същото време в страната тръгнала кампанията по организиране и провеждане на т. нар. „Народен съд“, който имал за цел да извърши политическа разправа с хората, имащи определено място и авторитет в дотогавашния стопанския и политически живот на страната. За своята дейност като банков чиновник и авторитет в града, Калинов бил заклеймен като враг на народа, за което бил арестуван и съден от „Народния съд“. Колкото и да се стараели, „народните обвинители“ не могли да намерят доказателства, уличаващи банкера в антинародни престъпления. Липсата на доказателства прекратило делото, но с това не се сложил край на разправата с неговата личност и семейството му, принудено да търпи невероятните издевателства от страна на новите управници. Новият начин за разправа с него се появил с възможността, по силата на приетия Закон за конфискуване на имущество, придобито чрез спекула и незаконен начин, да бъде наказано цялото семейство. Единият от синовете на К. Калинов си спомня, че след като баща му е осъден по този закон, цялото семейно имущество било конфискувано на базата на едно фарсово дело с правна аргументация, базирана на слухове и едно вещо лице, което определило разходите за издръжка на семейството от 1935 до 1944 г. На тази основа съдът решил, че придобитите от К. Калинов през това време недвижими имоти не се оправдавали от законно получаваните от него доходи и те били конфискувани в полза на държавата. През 1957 г., вече на 62-годишна възраст, К. Калинов бил арестуван отново по политически причини и набързо без съд и присъда го изпратили в лагера „Белене“, където го държали до 1959 г. След освобождаването му той бил изселен от София, въпреки софийското си жителство. Умира на 74 години през 1969 г., с мисълта за пълноценно изживян живот и с огорчението и мъката от последните двадесет години на преживяно унижение, морален и физически тормоз.

автор: д-р Веселина Узунова

РИМ Хасково